

Regionale werkwijze 'pleegzorg tot 21 jaar' Haaglanden

Aanleiding

Gemeenten, pleegzorgaanbieders en het Rijk vinden het van belang dat pleegkinderen, net als jongeren die in het eigen gezin wonen, het huis pas hoeven te verlaten wanneer ze hiertoe in staat zijn. Zij moeten de kans krijgen om langer gebruik te maken van de hulp en ondersteuning van het pleeggezin en de pleegzorgaanbieder bij de overgang naar volwassenheid.

Landelijke afspraak

Per 1 juli 2018 is een bestuurlijke afspraak tussen de VNG, Jeugdzorg Nederland en het Rijk (VWS) van kracht die regelt dat pleegzorg voortaan standaard tot 21 jaar ingezet wordt, tenzij het pleegkind heeft aangegeven geen gebruik meer te willen maken van pleegzorg. Met deze bestuurlijke afspraak geven partijen hieraan een verdere impuls en wordt pleegzorg tot 21 jaar de norm.

'Ja tenzij systeem'

Er wordt afgestapt van het huidige 'nee tenzij systeem', waarbij moet worden aangetoond dat pleegzorg vanaf het 18e jaar noodzakelijk is en er wordt overgestapt op een 'ja tenzij systeem'. Een pleegzorgrelatie kan alleen eindigen voor het 21e jaar wanneer pleegkinderen dit zelf willen. Gemeenten zullen hier uitvoering aan geven door nieuwe pleegzorgrelaties standaard tot 21 jaar door te laten lopen en/of bestaande trajecten te verlengen tot 21 jaar.

Werkwijze 'pleegzorg tot 21 jaar' Haaglanden

De medewerkers van de lokale teams dienen zich ervan bewust te zijn dat een jeugdige recht heeft op verlengde pleegzorg tot 21 jaar. "Het ja tenzij systeem". Het pleegkind kan na 18 jaar ten allen tijde besluiten om pleegzorg te beëindigen.

Toekomstplan vanaf 16 jaar

Vanaf de 16^e /17^e levensjaar zal er net als nu gestart worden met een plan vanuit pleegzorg voor toekomstperspectief voor de jeugdige; tot 21^e levensjaar bij het pleeggezin, en daarna?

Beschikking bij 18 jaar

Wanneer de jeugdige 18 wordt, zal er door het lokale team een beschikking voor verlengde pleegzorg worden afgegeven voor 2 jaar. De gemeente waar de jongere van 18 jaar en ouder woont is verantwoordelijk.

Beschikking bij 20 jaar en toekomst (Wmo)

12 Weken voordat de jongere 20 wordt, meldt hij/zij zich aan (eventueel met behulp van pleegzorg) bij het lokale team voor een beschikking verlengde pleegzorg tot 21 jaar. De medewerker van het lokale team plant een gesprek samen met de jeugdige, pleegzorg, en een medewerker van een Wmo team om samen te kijken naar de doelen van het laatste jaar en wat er verder nodig is om de jongere vanaf 21 jaar verder te helpen in zijn zelfstandigheid. Als er hulp nodig is van het Wmo team, dan zal dit een mooie overdracht zijn tussen het Jeugd en Wmo.

Hoe zit het met pleegzorg tot 21 jaar en ...?

Tussen 1 januari en 1 juli 2018, 18 geworden?

Voor pleegkinderen die tussen 1 januari 2018 en 1 juli 2018 18 jaar zijn geworden en geen gebruik maken van verlengde pleegzorg (om wat voor reden dan ook) geldt dat de gemeente een pleegzorgtraject tot 21 jaar zal inzetten wanneer het pleegkind dit wil. Dit valt onder de wettelijke mogelijkheid van voortzetting van jeugdhulp binnen zes maanden na beëindigen van deze jeugdhulp (artikel 1.1 onder jeugdige van de Jeugdwet).

Voor 1 januari 2018, 18 geworden?

Voor pleegkinderen die voor 1 januari 2018 18 jaar zijn geworden en geen gebruik maken van verlengde pleegzorg geldt dat zij geen aanspraak kunnen maken op pleegzorg tot 21 jaar op grond van deze bestuurlijke afspraak. De bestuurlijke afspraak gaat in per 1 juli 2018 en is niet met terugwerkende kracht van toepassing.

Jongeren die na hun 18e aanspraak willen maken op pleegzorg en voor hun 18e geen jeugdhulp hebben ontvangen

Eén van de wettelijke voorwaarden voor het inzetten van verlengde jeugdhulp is dat het jeugdhulptraject al voor het 18e jaar is gestart (artikel 1.1 Jeugdwet). De bestuurlijke afspraak maakt daar geen uitzondering op. Dit betekent niet dat een jongere van boven de 18, die nog niet eerder jeugdhulp heeft ontvangen en hulp en ondersteuning nodig heeft, geen beroep kan doen op hulp. Vanuit de Wmo kan deze hulp worden ingezet en daarnaast staat het gemeenten vrij om jeugdhulp boven de 18 jaar in te zetten ook al werd er voorheen geen jeugdhulp ingezet.

Alleenstaande minderjarige vluchtelingen

Ook alleenstaande minderjarige vluchtelingen worden regelmatig ondergebracht in een pleeggezin. Voor deze groep zijn er 2 mogelijke scenario's: het verblijf wordt gezien als rechtmatig of als onrechtmatig.

Bij rechtmatig verblijf heeft het pleegkind dezelfde rechten en plichten als alle andere pleegkinderen in Nederland. In deze situatie zal het pleegkind dan ook gebruik kunnen maken van pleegzorg standaard tot 21 jaar.

Wanneer er sprake is van onrechtmatig verblijf schrijft de Jeugdwet voor dat er in principe niet wordt voorzien in verblijf bij pleegouders (artikel 1.2 Besluit Jeugdwet). Dit om de terugkeer naar het land van herkomst soepeler te laten verlopen. In dit geval schrijft de wet dus voor dat pleegzorg niet de gewenste vorm van verblijf is, waardoor de gemeente in principe ook geen pleegzorgtraject zal verlengen.

Jeugdigen met jeugdbeschermingsmaatregel

Wat gebeurt er met de pleegzorg als de jeugdbeschermingsmaatregel eindigt bij 18 jaar? Het maakt niet uit of er sprake was van pleegzorg in het vrijwillig kader of van pleegzorg in het gedwongen kader (ots, voogdij). Vanaf het achttiende jaar loopt pleegzorg op vrijwillige basis door. De situatie is hetzelfde als bij (voorheen) verlengde pleegzorg.

Pleegoudervoogdij

Pleegoudervoogdij vanuit een Gecertificeerde instelling loopt tot 18 jaar. Vanaf 18 jaar dient het lokale team een beschikking af te geven voor verlengde pleegzorg. De bovenstaande afspraken gelden ook hiervoor.

Deeltijd pleegzorg

Alle vormen van pleegzorg lopen vanaf 1 juli 2018 standaard door tot 21 jaar. Er wordt nog uitgezocht of andere afspraken gemaakt moeten worden over deeltijd pleegzorg.

Verlengde jeugdhulp tot 23 jaar

De jongeren kunnen volgens de Jeugdwet tot 23 jaar gebruik maken van verlengde Jeugdzorg. Dit blijft ook voor pleegzorg gelden. Verlengde pleegzorg kan pas ingezet worden als het niet anders kan, "Het nee tenzij systeem".

Mening pleegkind over pleegzorg tussen 18 en 21 jaar

De mening van het pleegkind is doorslaggevend bij de realisatie van pleegzorg tussen 18 en 21 jaar. Het pleegkind kan na 18 jaar ten allen tijde besluiten om pleegzorg te beëindigen.

Wat als het pleegkind, bijvoorbeeld vanwege een beperking, zelf niet kan aangeven of het na het 18e jaar wel of geen pleegzorg wil? Kunnen pleegouders dit dan aangeven? Als het pleegkind zelf niet kan aangeven of het na het 18e jaar wel of geen pleegzorg wil, dan zal de (wettelijk) vertegenwoordiger van het pleegkind dit moeten aangeven. Het is aan te bevelen pleegouders hierbij te betrekken.

Mening pleegouders over pleegzorg tussen 18 en 21 jaar

Kunnen pleegouders bepalen of pleegzorg vanaf het 18e jaar wel of niet nodig is? Pleegzorg duurt standaard tot 21 jaar. Dat is het recht van het pleegkind en het is alleen het pleegkind dat die duur kan verkorten. Of de pleegzorgplaatsing ook tot 21 jaar doorloopt bij hetzelfde pleeggezin is mede afhankelijk van de pleegouders. Immers met de bestuurlijke afspraak wordt van hen gevraagd om langer hun huis en hart beschikbaar te houden voor dit pleegkind. De signalen uit het veld doen vermoeden dat de bestuurlijke afspraak ook aan de wens van veel pleegouders tegemoet komt. Dat neemt niet weg dat zij nadrukkelijk in het proces moeten worden betrokken. Als pleegouders om wat voor reden dan ook niet willen dat de pleegzorgplaatsing in hun eigen gezin vanaf het 18e jaar van de jongere doorloopt, moet daarover zo snel mogelijk het gesprek plaatsvinden met de pleegzorgaanbieder, de pleegouders en de jongere. Dat kan er in theorie toe leiden dat pleegzorg vanaf het 18e jaar doorloopt, maar wel in een ander pleeggezin. Of en hoe vaak deze theorie praktijk zal worden moet de toekomst uitwijzen.

Mening gemeente over pleegzorg tussen 18 en 21 jaar

Kan een gemeente bepalen dat pleegzorg tussen het 18e en 21e jaar als vorm voor jeugdhulp niet meer nodig is? Daar waar de gemeente normaliter kan beoordelen en bepalen of een vorm van jeugdhulp toegekend of in stand gehouden moet worden, is dat met pleegzorg tussen 18 en 21 jaar anders. Pleegkinderen hebben, door de bestuurlijke afspraak, recht op pleegzorg tot 21 jaar. De gemeente kan dit niet inperken. Uiteraard kan de gemeente, als verantwoordelijke voor de zorg voor jeugd, in gesprek gaan met de jongere over de vraag of pleegzorg nog wel de juiste vorm van jeugdhulp is voor deze jongere, of dat wellicht andere hulp geschikter is. De gemeente kan samen met de jongere een inhoudelijke afweging maken. Het is overigens zeer aan te bevelen om hierbij de pleegzorgaanbieder en pleegouders te betrekken. De jongere bepaalt echter zelf of pleegzorg eindigt.

Pleegzorgbegeleiding

Is er een begeleidingsvraag van pleegouders nodig voor pleegzorg tot 21 jaar? Pleegzorg tot 21 jaar betekent dat ook het pleegcontract, de begeleiding en de pleegvergoeding doorlopen tot 21 jaar. De aard en inhoud van de begeleiding kunnen veranderen in de loop van de tijd, maar dat geldt ook voor de begeleiding als het pleegkind nog geen 18 is.

Woonplaatsbeginsel

Welke gemeente is verantwoordelijk voor pleegzorg van 18 tot 21 jaar? De toepassing van het woonplaatsbeginsel bij pleegzorg (van 18) tot 21 jaar is hetzelfde als bij (voorheen) verlengde pleegzorg. Dat wil zeggen dat de gemeente waar het pleegkind van 18 jaar of ouder woont verantwoordelijk is. Zie hiervoor het 'stappenplan bepaling verantwoordelijke gemeente'. In 2020 zal dit gaan wijzigen door een wijziging van de Jeugdwet.

Inkomsten jongeren en pleegzorgvergoeding

Veel jongeren van 18 jaar en ouder verdienen bij en/of krijgen studiefinanciering. Is dit van invloed op de hoogte van de pleegvergoeding? Inkomsten van pleegkinderen boven de 18 jaar zijn niet van invloed op de hoogte van de pleegvergoeding. De situatie is hetzelfde als bij (voorheen) verlengde pleegzorg.

Bronvermelding

Bij de totstandkoming van dit document is gebruik gemaakt van de Q&A pleegzorg standaard tot 21 jaar, versie 2 van Jeugdzorg Nederland en Pleegzorg standaard 21 jaar van de VNG.

